

جلیل رحیمی جهان‌آبادی
مشاور ارشد هیئت‌مدیره
قضایی مجلس شورای اسلامی

ضرورت شفاف‌سازی یک قانون در مجلس

ماده ۲۹ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مدت زیادی است که محل اختلاف نظر دو نهاد قضایی و انتظامی در خصوص مرجع نهایی قانونی رسمی صدور سند هویتی و مالکیتی خودرو و نقل و انتقالات بعد از آن شده است. از یک سو نیروی انتظامی کارت سبزی رسمی صادر می‌کند که در آن تمام مشخصات خودرو و مالک آن با توجه به مدارک و مستندات پلیس ثبت شده و کار مردم هم با همان سند راه می‌افتد و از سوی دیگر دفتر خانه ثبت اسناد نیز سندی رسمی صادر می‌کند که همان کاربرد را دارد. اگر پرسش این باشد که کدام نهاد صلاحیت صدور این سند را دارد باید گفت برای این موضوع ۲ نکته حقوقی و اجتماعی باید در نظر گرفته شود. از منظر حقوقی صلاحیت احراز مالکیت بر عهده قوه قضائیه بوده و ناجا جایگاهی برای چنین امری ندارد.

اما از نظر مؤلفه‌های اجتماعی و اقتصادی موضوع واقعیت آن است که مردم برای این امر متحمل پرداخت هزینه‌های سنگین و صرف زمان شان هستند.

این درحالی است که در بسیاری از مواقع ضرورتی برای برگ اسناد رسمی وجود ندارد و کار شهروندان با همان برگ سبز خودرو انجام می‌شود.

معتمد باید مجلس برای ماده ۲۹ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی وارد عمل شود و شفاف‌سازی بیشتری صورت پذیرد.

کمیسین حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی بنا دارد پس از تعطیلات در نخستین فرصت از هر دو طرف مرتبط با این موضوع، یعنی سازمان اسناد و ناجا دعوت کند تا نظرات آنان را برای یک جمع‌بندی کامل جویا شود.

مصمم به پیگیری این موضوع در کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس هستیم و اعضا پس از شنیدن استدلال‌های طرفین و نیز گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس سعی در ابهام زدایی و شفاف‌سازی قانون خواهند داشت.

اما به طور حتم تا زمانی که قانون اصلاح یا تغییر نکرده باشد، حق اثبات مالکیت خودرو یا قوه قضائیه است.

معتمد قانون فعلی در حال حاضر ابهام و سردرگمی دارد و باید شفاف‌سازی صورت پذیرد تا ارگان اثبات مالکیت خودرو مشخص شود. البته هم‌اکنون تعیین تکلیف ناجا به انتخاب و اختیار مردم برای این موضوع از لحاظ حقوقی قابل پذیرش نیست.

شهروندان در این موضوع هم‌اکنون در جامعه دچار مشکل شده‌اند و مجلس باید هر چه زودتر در این زمینه اقدام‌های اساسی انجام دهد.

این درست است که ناجا جایگاهی در احراز هویت اسناد ندارد و این امر در صلاحیت دفاتر اسناد رسمی است اما از سویی دیگر این امر در موضوع خودرو سبب اتلاف وقت و صرف هزینه‌های زیادی برای شهروندان شده است.

هم‌اکنون نمی‌توانیم شتاب زده در این موضوع وارد شده و رأی دهیم چرا که ممکن است شهروندان را دچار مشکلات بیشتری کنیم، بر همین اساس سعی داریم پس از استماع استدلال‌های حقوقی هر دو طرف در کمیسیون اقدام‌ها و کارهای بعدی را برداریم.

تمام تلاش کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس بر این است که با تصویب قوانین جامع و شفاف شهروندان را دچار مشکلات تفسیری در قوانین نکنیم. معتمد اگر قانونی در جامعه به طور کامل اجرا نمی‌شود؛ ایراد از مردم نیست؛ بلکه قانون مشکل دارد و باید اصلاح شود.

در موضوع اختلاف احراز هویت نیز از نگاه‌های صنفی و جزیره‌ای دوری کنیم و ناجا و دفاتر اسناد رسمی کشور بیشتر به فکر کاهش مشکلات شهروندان باشیم.

نکته

هزینه‌های «انتقال سند» خودرو

هزینه‌های انتقال سند خودرو در دفترخانه‌های اسناد رسمی کشور هرساله با افزایش تعرفه حق‌التحریر این دفاتر افزایش می‌یابد و امسال نیز با توجه به افزایش این تعرفه‌ها شاهد گرانت شدن ثبت سند خودرو هستیم به‌گونه‌ای که هزینه انتقال سند پرازد ۳۵۰ هزار تومان به ۴۰۶ هزار تومان افزایش یافته است.

همچنین تا پیش از این هزینه صدور وکالت‌نامه تعویض پلاک خودرو نیز حدود ۳۵ هزار تومان بود اما اخیراً با افزایش تعرفه‌های خدمات دفترخانه‌های اسناد رسمی این هزینه به ۶۵ هزار تومان افزایش یافته است.

بر اساس تعرفه‌های جدید هزینه انتقال سند خودروهای ریو تندر، رانا، تیا بنزینی، سمند و سوزوکی نیز به ترتیب حدود ۷۰۵ هزار تومان، ۶۵۰ هزار تومان، ۵۵۸ هزار تومان، ۵۹۵ هزار تومان، ۲ میلیون و ۲۶۷ هزار تومان شده است. با تعرفه‌های جدید هزینه انتقال سند خودروهای لوکسی چون پورشه نیز به بیش از ۱۰ میلیون تومان افزایش یافته است.

هزینه انتقال سند خودروهای پژو نیز بر اساس نرخ و مدلسان افزایش یافته است به‌گونه‌ای که برای پژو جی ال ایکس ۵۵۷ هزار تومان، پژو اس ال ایکس ۵۹۵ هزار تومان، پژو ۲۰۶ تیپ ۲، ۶۲۲ هزار تومان و پژو ۲۰۶ تیپ ۵ حدود ۷۰۵ هزار تومان حق‌الزحمه دریافت می‌شود.

این در حالی است که هزینه انتقال خودرو در مراکز پلیس در سال جاری برای همه خودروها ۷۵ هزار تومان است که ۷ هزار تومان آن بابت ارسال کارت مشخصات دریافت می‌شود.

۸۵٪ هزینه‌هایی که به نقل و انتقال خودرو تعلق می‌گیرند براساس قانون، حقوق دولتی و بیت‌المال و مواردی از این قبیل اند و اصولاً هیچ ارتباطی به سردفتر اسناد رسمی ندارند.

مالیات براساس قانون، به حساب وزارت امور اقتصادی و دارایی واریز شده و حق‌الثبت به حساب بوجه عمومی کشور واریز می‌شود که از این مبلغ نیز، ۴۲٪ به هلال احمر و ۸٪ به شهرداری تعلق می‌گیرد و این موارد طبق قانون حتی در موارد فروش وکالتی هم باید پرداخت شود.

سردفتران باید پس از وصول این حقوق دولتی و واریز آنها به خزانه، طبق قانون پنجاه درصد حق‌التحریر را نیز بابت هر سند به عنوان مالیات شغلی و بیمه و مواردی از این قبیل بپردازند و فقط پنجاه درصد باقیمانده متعلق به سردفتر اسناد رسمی است که آن هم بین ۷٪ تا ۱۵٪ تمام هزینه تنظیم یک سند رسمی را شامل می‌شود.

عیسی، تهران

انتظامی اعلام می‌کند. وی می‌افزاید: متن ماده ۲۹ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی، اشاره به تعویض پلاک به نام مالک جدید دارد، بنابراین راهنمایی و رانندگی وقتی می‌تواند پلاک جدید به وسیله نقلیه اختصاص دهد که مالکیت مالک جدید را احراز کرده باشد.

به معنای دیگر، تثبیت و احراز مالکیت خریدار جدید که همان نقل و انتقال مالکیت است مقدمه تعویض پلاک محسوب می‌شود و وقتی نقل و انتقال مالکیت و تعویض پلاک صورت گرفت، اسناد مربوطه نیز صادر شده و نام و مشخصات مالک جدید نیز در سامانه اطلاعاتی ناجا و اسناد صادره ثبت می‌شود که شامل کارت مشخصات و شناسنامه مالکیت وسیله نقلیه است و به‌عنوان سند رسمی مبین مالکیت خریدار جدید بر وسیله نقلیه است.

همزمان با اعلام نظر چند باره نیروی انتظامی درباره ثبت سند خودرودر هفته‌ای که گذشت، رئیس سازمان ثبت اسناد نیز در گفت‌وگو با

ایرنا، بر ضرورت تنظیم سند خودرو و

گزارش «ایران» از اختلافات ادامه دار در تفسیر ماده ۲۹ قانون رسیدگی به تخلفات راهنمایی و رانندگی

ثبت «سند خودرو»، در دفترخانه، اختیار یا اجبار؟

حمیدرضا بازگشا

قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی هر چند پس از ۴۰ سال به روز شد و از اردیبهشت سال ۱۳۹۰، پلیس راهنمایی و رانندگی آن را به اجرا گذاشت، اما تفسیر ماده ۲۹ این قانون همچنان محل اختلاف پلیس راهنمایی و رانندگی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور است. بر اساس این ماده «نقل و انتقال خودرو به موجب سند رسمی انجام می‌شود، دارندگان وسایل نقلیه مکلفند قبل از هرگونه نقل و انتقال وسایل مذکور در دفاتر اسناد رسمی، ابتدا به ادارات راهنمایی و رانندگی یا مراکز تعیین‌شده از سوی راهنمایی و رانندگی برای بررسی اصالت وسیله نقلیه، هویت مالک، پرداخت جریمه‌ها و دیون معوق و تعویض پلاک به نام مالک جدید مراجعه کنند.»

پلیس معتقد است برگ سبزی که با انکا به اطلاعات و استعلامات انجام شده در مراکز فک و تعویض پلاک و شماره‌گذاری خودرو صادر می‌شود حکم سند رسمی دارد و شهروندان نیازی نیست با صرف وقت و هزینه‌های مضاعف، این روند را در جای دیگر و در سند دیگری به ثبت برسانند. اما سازمان ثبت اسناد یا انکا به همین قانون معتقد است، وظیفه نیروی انتظامی شماره‌گذاری و تعویض پلاک است و این دفترخانه‌های ثبت هستند که صلاحیت ثبت رسمی معاملات و نقل و انتقالات خودرو را بر عهده دارند. اکنون الزامی بودن یا نبودن ثبت سند خودرو در دفترخانه‌ها جزو مسائل حقوقی شهروندانی است که در کلاف سردرگم اختلافات نیروی انتظامی و سازمان ثبت اسناد گیر کرده‌اند. اگر تفسیر پلیس از این قانون مورد استناد باشد، بنابراین هیچ نیازی نیست که شهروندان در نقل و انتقالات خودرو سالانه میلیارد‌ها تومان پول و وقت خود را هزینه کنند.

سردار سعید منتظرالمهدی سخنگوی ناجا هفته گذشته درباره فرآیند شماره‌گذاری و نقل و انتقال خودرو از سوی پلیس گفت: انجام مأموریت‌های پلیس بر مدار قانون است و لاجرم هیچ اصراری بر اقدام‌های فراتر از قانون نداریم. متأسفانه این روزها شهبانی در مورد شماره‌گذاری خودروها برای مردم ایجاد شده که البته این موضوع از سالیان پیش مطرح است و به عبارتی این قصه سر دراز دارد.

وی با بیان اینکه در کشور ما قانونگذار بر اساس ماده ۲۹ قانون مصوب ۱۳۸۹، همانند بسیاری دیگر از کشورهای جهان شرط لازم برای این قصه سر دراز دارد. قانونگذار بر اساس ماده ۲۹ قانون مصوب ۱۳۸۹، همانند بسیاری دیگر از کشورهای جهان شرط لازم برای این قصه سر دراز دارد. اما در ماده ۱۰۰ قانون اساسی ایران آمده است: «مجلس شورای اسلامی موظف است اسناد مالکیت افراد را ثبت کند» و این قانون بر اساس ماده ۱۰۰، همانند بسیاری دیگر از کشورهای جهان شرط لازم برای این قصه سر دراز دارد. اما در ماده ۱۰۰ قانون اساسی ایران آمده است: «مجلس شورای اسلامی موظف است اسناد مالکیت افراد را ثبت کند» و این قانون بر اساس ماده ۱۰۰، همانند بسیاری دیگر از کشورهای جهان شرط لازم برای این قصه سر دراز دارد.

منتظرالمهدی درباره فرآیند شماره‌گذاری و نقل و انتقال خودرو از سوی پلیس گفت: انجام مأموریت‌های پلیس بر مدار قانون است و لاجرم هیچ اصراری بر اقدام‌های فراتر از قانون نداریم. متأسفانه این روزها شهبانی در مورد شماره‌گذاری خودروها برای مردم ایجاد شده که البته این موضوع از سالیان پیش مطرح است و به عبارتی این قصه سر دراز دارد. اما در ماده ۱۰۰ قانون اساسی ایران آمده است: «مجلس شورای اسلامی موظف است اسناد مالکیت افراد را ثبت کند» و این قانون بر اساس ماده ۱۰۰، همانند بسیاری دیگر از کشورهای جهان شرط لازم برای این قصه سر دراز دارد.

فقط بوروکراسی اداری بوده و وقت و هزینه‌های مردم را تلف می‌کند.

اینکه ثبت سند خودرو در دفاتر اسناد رسمی باشد؛ فقط یک کار موزی بوده و مردم و شهروندان را به دردسر می‌اندازد.

خدمت بدین معناست که باید سعی کنیم مسیر مردم را ساده‌سازی و شفاف کنیم اما اگر خلاف این کار صورت بگیرد به معنای حرکت در جهت منافع خویش است.»

وی با تکرار گفته‌های سخنگوی ناجا می‌گوید: پلیس هیچ منفعت شخصی در این موضوع ندارد و فقط در راستای خدمت به شهروندان ایران اسلامی گام برمی‌دارد.

مراجعه به دفاتر اسناد رسمی در انتقال مالکیت خودرو اختیاری است، بر این اساس برای پلیس فرقی نمی‌کند که مردم به این دفتر مراجعه کنند یا نه زیرا انتقال مالکیت افراد در سیستم ناجا ثبت می‌شود و از آن برای تعویض پلاک نیز استفاده می‌کنیم.

وی می‌افزاید: «پلیس در انجام مراحل انتقال مالکیت خودرو تعویض پلاک، مدارک دفاتر اسناد رسمی را نمی‌خواهد و چنانچه خودرویی سرقتی باشد در مراکز تعویض پلاک مشخص و در سیستم ما ثبت می‌شود.

حتی مراجع قضایی نسبت به سرقتی بودن خودروها از ناجا اعلام می‌کنند؛ پلیس با توجه به اینکه اختیار قانونی دارد، تعویض پلاک و انتقال مالکیت را انجام می‌دهد.

بر همین اساس مراجعه به دفاتر ثبت اسناد رسمی دور باطل است زیرا شهروندان با مراجعه به مراکز تعویض پلاک تمام اقدام‌های قانونی اعم از اخذ خلافی، مالیات، عوارض یا سرقتی بودن خودرو را در حدود دو ساعت انجام می‌دهند.

به گفته سرهنگ ترجمی اسناد صادره توسط نیروی انتظامی با توجه به حدود صلاحیت در شماره‌گذاری و انتقال مالکیت وسیله نقلیه سند رسمی است از سوی دیگر به موجب ماده و اسناد قانون اصلاح ماده ۲۲ قانون حمل و نقل و عبور کالا از قلمرو جمهوری اسلامی ایران ۱۷ شهریور ماه ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی، مسوولیت صدور گواهینامه رانندگی، اسناد مالکیت و پلاک خودرو در قلمرو جمهوری اسلامی ایران به عهده نیروی انتظامی است.

بر این اساس صلاحیت مأموران رسمی که در ماده ۱۲۸۷ قانون مدنی به آن اشاره شده، محرز است و تمام اسنادی که در فرآیند شماره‌گذاری وسایل نقلیه اعم از نوشماره‌صفر (کلمتر) و دسته دوم به بعد صادر می‌شود به موجب قوانین موضوعه رسمی بوده و مؤید مالکیت افراد بر این گونه وسایل است، ضمن اینکه اسناد مذکور در موارد مختلف مورد استناد ضریب‌برسند.

اینکه خودرویی معامله شود و یکبار در دفتر نیروی انتظامی وقت مردم گرفته شود و یک بار دیگر با کلی هزینه دفاتر اسناد، ثبت سند کنند

محمد عظیمیان:

قانونگذار فقط به

نیروی انتظامی

اجازه داده تا حق

تعویض پلاک

خودرو را داشته

باشد و هیچ حقی

برای سند نقل و

انتقال ندارد

سرهنگ ترجمی:

اینکه خودرویی

معامله شود و یکبار

در دفتر نیروی

انتظامی وقت

مردم گرفته شود و

یک بار دیگر با کلی

هزینه دفاتر اسناد،

ثبت سند کنند

فقط بوروکراسی

اداری بوده و وقت و

هزینه‌های مردم را

تلف می‌کند

خواهد بود.

■ لغو صلاحیت نیروی انتظامی برای نقل و انتقال سند

محمد عظیمیان، نایب رئیس کانون سردفتران و دفتریاران در همین زمینه در گفت‌وگو با «ایران» می‌گوید: ماده ۲۹ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی به تصریح تکلیف همگان را روشن کرده و بر همین اساس نباید هیچ تردیدی برای هیچ مرجعی در این زمینه بماند. معتمد که فرآزی از ماده ۲۹ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی به موضوع نقل و انتقال و بخشی به تعویض پلاک می‌پردازد.

وی می‌افزاید: موضوع نقل و انتقال خودرو در صلاحیت دفاتر اسناد رسمی کشور بوده و قانونگذار این دفاتر را برای مشخصات و شناسنامه مالکیت وسیله نقلیه است و به‌عنوان سند رسمی مبین مالکیت خریدار جدید بر وسیله نقلیه است.

همزمان با اعلام نظر چند باره نیروی انتظامی درباره ثبت سند خودرودر هفته‌ای که گذشت، رئیس سازمان ثبت اسناد نیز در گفت‌وگو با

ایرنا، بر ضرورت تنظیم سند خودرو و

نیست؛ به طور نمونه قانون مجوز ثبت اسناد رسمی را به دفترخانه‌ها داده است اما ما نمی‌توانیم شناسنامه برای شهروندان صادر کنیم چرا که به مرجع دیگری مربوط می‌شود.

به گفته نایب رئیس کانون سردفتران و دفتریاران سند تعویض پلاک خودرو از جانب نیروی انتظامی رسمی است اما اقدام برای ارائه سند تعویض نقل و انتقال غیر رسمی است. بر اساس قانون تنظیم سند نقل و انتقال خودرو در دفاتر اسناد رسمی

الزامی است و تا زمانی که قانون جدیدی در این زمینه ارائه نشده باید بر اساس آن عمل شود.

کانون سردفتران و دفتریاران هدفش در آمدزایی نیست و دولت می‌تواند با حذف قوانین مالیات، عوارضی و غیره هزینه‌های شهروندان را تا حدود زیادی کاهش دهد.

هدف اصلی کانون رفاه و آسایش خاطر مردم در خرید و فروش خودروهایشان است؛ چرا که ما هم‌اکنون ۷ هزار و ۳۰۰ پایگاه دفاتر در بخش‌ها و شهرستان‌های کشور داریم و دسترسی شهروندان به این مراکز آسانتر است و این در حالی است که مراکز تعویض پلاک ناجا در کل کشور فقط ۲۴۰ عدد است.

اینکه دیوان عدالت اداری رأی به اعتبار و قانونی بودن برگ سبز مراکز شماره‌گذاری داده است؛ صحت ندارد و بر اساس رأی شماره ۱۸۵، ۱۸۶ و ۱۸۷ صلاحیت ناجا برای نقل و انتقال لغو شده است.

دفاتر اسناد رسمی به قانون تمکین دارند و تا زمانی که ماده ۲۸ تغییر نیابد باید همچنان الزام به رعایت آن داشته باشند.

عظیمیان تأکید می‌کند: افرادی که در این بین اقدام به خلط می‌کنند نیز باید بدانند که کانون سردفتران و دفتریاران نامه‌ای به دادستان تهران نوشته و خواستار رسیدگی به این موضوع و محاکمه آنان شده است.

خوشبختانه شهروندان سال گذشته بر اساس قانون عمل کردند و بیش از ۳ میلیون سند نقل و انتقال در دفاتر کشور به ثبت رسیده است.

اگر سند نقل و انتقال خودرو در دفتر به ثبت نرسد در هیچ یک از مراجع قضایی اعتبار قانونی نخواهد داشت و قانون الزام تکلیف کرده و باید همگان مطیع آن باشند.

بدون شک به هر کسی به فراخور مأموریتی که دارد امکانات می‌دهند؛ مأموریت پلیس نیز مشخص است.

تنظیم سند خودرو امری تخصصی است که نیاز به سواد خاصی دارد چون به شاخه‌های مختلفی تقسیم می‌شود که نیاز به تخصص دارد.

همان گونه که یک سر دفتر نمی‌تواند کار یک مأمور راهنمایی و رانندگی را انجام دهد، پس خوب است که هر کسی کاری که قانون به او محول کرده بدرستی انجام دهد و با سرپیچی از قانون برای مردم گرفتاری ایجاد نکند.